

בְּעוֹלָם לֹא הִצְרַכְתִּי אֶנִּי לַעֲשׂוֹת מִלְּאֲכָתִי, שְׁהָרִי
 אֲבָרְהָם עָמַד שָׁם בְּמִקְוָמִי. וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֶרְתִּי, בְּמִדָּה
 זו הִיְתָה מִלְּאֲכָתִי שְׁאֲנִי מִזְכָּה אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ וְאֶפִּילוּ
 נִתְחַיְּבוּ, אֲנִי מִזְכָּה אוֹתָם. וְעוֹד מְשִׁיבָם וּמְבִיא
 בְּלִבָּם לַעֲשׂוֹת רָצוֹן אֲבִיהֶם. כֹּל זֶה עָשָׂה אֲבָרְהָם
 וּבְתִיב (בראשית כ"א) וַיִּטַּע אֲשֶׁל בְּבֵאֵר שֶׁבַע. סִידֵר לַחֲמוֹ
 וּמִימֵיו לְכֹל בָּאֵי עוֹלָם וְהָיָה מִזְכָּה וּמְדַבֵּר עַל לִפְסָם,
 לְמִי אַתֶּם עוֹבְדִים, עֲבְדוּ אֶת יי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ. וְהָיָה דוֹרֵשׁ לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים וְשָׁבִים.

וּמִנְלָן שְׂאֵף הַחַיִּיבִים הָיָה מִזְכָּה, שֶׁנֶּאֱמַר הַמְכַסֶּה
 אֶנִּי מֵאֲבָרְהָם וְאֲבָרְהָם הָיָה יְהִיָּה וְגו'. אֵלֶּא
 אֲזַכְּהוּ שִׁיבְקֵשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וְיִזְכָּה. וְכִי אֶפְשָׁר לֵאמֹר
 שְׁלֹא יָדַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא יָכֹלוּ לְהַנְצִיל. אֵלֶּא
 זְכוּתוֹ קָאָמַר. מִכָּאֵן אָמְרוּ בָּא לִיטָהֵר מִסְּיַעֲיֵין אוֹתוֹ.

לשון הקודש

וְהָיָה מִזְכָּה וּמְדַבֵּר עַל לִפְסָם: לְמִי אַתֶּם
 עוֹבְדִים? עֲבְדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ! וְהָיָה דוֹרֵשׁ לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ
 בָּאִים וְשָׁבִים.

וּמִנְלָן לָנוּ שְׂאֵף הַחַיִּיבִים הָיָה מִזְכָּה?
 שֶׁנֶּאֱמַר (שם יח) הַמְכַסֶּה אֶנִּי מֵאֲבָרְהָם,
 וְאֲבָרְהָם הָיוּ יְהִיָּה וְגוּמַר. אֵלֶּא אֲזַכְּהוּ
 שִׁיבְקֵשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וְיִזְכָּה. וְכִי אֶפְשָׁר
 לֵאמֹר שְׁלֹא יָדַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא

הָיוּ אֲבָרְהָם בְּעוֹלָם לֹא הִצְרַכְתִּי אֶנִּי
 לַעֲשׂוֹת מִלְּאֲכָתִי, שְׁהָרִי אֲבָרְהָם עָמַד
 שָׁם בְּמִקְוָמִי. וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֶרְתִּי - בְּמִדָּה
 זו הִיְתָה מִלְּאֲכָתִי, שְׁאֲנִי מִזְכָּה אֶת
 הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאֶפִּילוּ נִתְחַיְּבוּ אֲנִי מִזְכָּה
 אוֹתָם. וְעוֹד מְשִׁיבָם וּמְבִיא בְּלִבָּם
 לַעֲשׂוֹת רָצוֹן אֲבִיהֶם. כֹּל זֶה עָשָׂה
 אֲבָרְהָם, וְכָתוּב (שם כא) וַיִּטַּע אֲשֶׁל בְּבֵאֵר
 שֶׁבַע. סִידֵר לַחֲמוֹ וּמִימֵיו לְכֹל בָּאֵי עוֹלָם,

בָּא לִיטָמָא פּוֹתְחִין לוֹ מָאי פּוֹתְחִין לוֹ, אוֹתָן
הַפְּתוּחִים תָּמִיד. מְצוֹתֵי חֻקוֹתֵי וְתוֹרוֹתֵי, אָמַר, הוֹאִיל
וְלֹא חִפְצָתִי בָּהּ אֲשַׁמּוֹר מְצוֹתֶיהָ. מָאי תוֹרוֹתֵי, אֵלֶּא
אֲפִילוּ הוֹרָאוֹת וּפְלִפּוּלִים שְׁמוּרִים לְמַעַלָּה, הוּא יִדְעֵם
וּפְלִפֵּל וְקִיָּמָם.

וּמָאי מִשָּׁם רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל, הָיִי אוֹמֵר צֶדֶק
הָעֲלִיּוֹן. וּמָאי הָאֹר הַגָּדוֹל הַצָּפוֹן, הֵיִינוּ
סוֹחֲרֵת. וְהָאֲבָן שְׂדֵרָה לְמִטָּה הַיְמָנָה נִקְרָאת דָּר,
וּמָאי הוּא מִדְּרוֹ לוֹ, הֵיִינוּ חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יְמִין:
(עד כאן מההשמטות)

וַיְהִי עֶרְב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. וַיְהִי עֶרְב מִסְפָּרָא
דְּחַשְׁדָּה, וַיְהִי בֹקֶר מִסְפָּרָא דְּאוּר, וּמְנוּ דְּאֲנוּן
מִשְׁתַּתְּפִי כְּחֵדָא כְּתִיב יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
מָאי טַעְמָא בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא כְּתִיב וַיְהִי עֶרְב וַיְהִי

לשון הקודש

אומר, צֶדֶק הָעֲלִיּוֹן. ומהו האור הגדול
הצפון? והיננו סחרת. והאבן שְׂדֵרָה
לְמִטָּה הַיְמָנָה נִקְרָאת דָּר, ומה הוא?
מִדְּרוֹ לוֹ, הֵיִנוּ חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יְמִין:
ע"כ מההשמטות.

וַיְהִי עֶרְב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. וַיְהִי עֶרְב
– מצד החשד. וַיְהִי בֹקֶר – מצד האור.
ומתוך שהם משתתפים כאחד, כתוב
יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מָה הַטַּעַם

יָבִלוּ לְהַנְצִיל? אֵלֶּא זְכוּתוֹ הוּא אָמַר.
מִכָּאן אָמְרוּ, בָּא לְפָהֳר – מִסִּיעִין אוֹתוֹ.
בָּא לְטָמָא – פּוֹתְחִים לוֹ. מָה זֶה פּוֹתְחִים
לוֹ? אוֹתָם הַפְּתוּחִים תָּמִיד. מְצוֹתֵי חֻקוֹתֵי
וְתוֹרֹתֵי – אָמַר, הוֹאִיל וְלֹא חִפְצָתִי בָּהּ,
אֲשַׁמּוֹר מְצוֹתֶיהָ. מָה זֶה תוֹרֹתֵי? אֵלֶּא
אֲפִילוּ הוֹרָאוֹת וּפְלִפּוּלִים שְׁמוּרִים לְמַעַלָּה
הוּא יִדְעֵם וּפְלִפֵּל וְקִיָּמָם.
וְמָה זֶה מִשָּׁם רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל? הָיִי

בְּקָר. לְמַנְדַּע דְּהָא לִית יוֹם בְּלֹא לִילָה וְלִית לִילָה
בְּלֹא יוֹם וְלֹא אַבְעוֹן לְאַתְפְּרָשָׁא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵהוּא יוֹם דְּנִפְק אֹזַר קַדְמָאָה
אַתְפְּשֵׁט בְּכֻלְהוּ יוֹמֵי, דְּכִתִּיב בְּכֻלְהוּ יוֹם.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְׁמַע דְּכִתִּיב בְּכֻלְהוּ בְּקָר, וְלֹא
בְּקָר אֶלָּא מִסְטָרָא דְאֹזַר קַדְמָאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר
יּוֹמָא קַדְמָאָה אָזִיל עִם כְּלָחוּ וְכֻלְהוּ בֵּיהּ, בְּגִין
לְאַתְרוּזָא דְלֹא בָּהּ פִּירוּדָא וְכֻלָּא חַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹזֶר, יְהִי (ד"א ל"ג אור) אַתְפְּשֵׁטוּתָא
דְּהָא אֹזֶר לְתַתָּא, וְאֵלִין אַנּוּן מִלְּאַכִּין
דְּאַתְבְּרִיאוּ בְיוֹמָא קַדְמָאָה אִית לוֹן קִיּוּמָא
לְאַתְקִיּוּמָא לְסִטְר יְמִינָא. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹזֶר כִּי
טוֹב. אֶת לְאַתְכַּלְלָא אֶסְפַּקְלָרִיָּאָה דְלֹא נִהְרָא עִם
אֶסְפַּקְלָרִיָּאָה דְנִהְרָא דְאַתְמָר (ד"א ביה) כִּי טוֹב. אָמַר

לשון הקודש

להראות שאין בהם פרווד וכל אחר.
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹזֶר, תְּהִיָּה
הַתְּפִשְׁטוּת הָאֹזֶר הַזֶּה לְמַטָּה, וְאַלְהָ הֵם
הַמְּלָאכִים שֶׁנִּבְרְאוּ בַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, יֵשׁ
לָהֶם קִיּוּם לְהִתְקַיֵּם לְעַד יְמֵינוּ. וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאֹזֶר כִּי טוֹב, אֶת - לְכַלֵּל
אֶת הָאֶסְפַּקְלָרִיָּאָה שֶׁלֹּא מְאִירָה עִם
אֶסְפַּקְלָרִיָּאָה מְאִירָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּזוֹ) כִּי טוֹב.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶת - לְכַלֵּל וְלִהְיוֹת

בְּכָל יוֹם נְיוֹם כְּתוּב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר?
לְדַעַת שְׁהָרִי אֵין יוֹם בְּלִי לִילָה וְאֵין לִילָה
בְּלִי יוֹם, וְלֹא אֶרִיכִים לְהַפְרֵד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁיֵּצֵא אֹזֶר
רִאשׁוֹן, הַתְּפִשְׁטוּת בְּכָל הַיָּמִים, שֶׁכְּתוּב
בְּכֻלָּם יוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִשְׁמַע
שֶׁכְּתוּב בְּכֻלָּם בְּקָר, וְאֵין בְּקָר אֶלָּא מְעַד
שֶׁל אֹזֶר רִאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, יוֹם
רִאשׁוֹן הוֹלֵךְ עִם כֻּלָּם, וְכֻלָּם בּוֹ, בְּדִי

רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת לְאֶתְכֵּלְלָא (ד"א לְאֶתְכֵּלְלָא) וְלֹא־סִגְנָה כְּלָהּוּ
מְלֹאכִין דְּאֶתְיִין מִסְטָרָא דְאֹר דָּא, וְכִלְהוֹן נְהָרִין
בְּקַדְמֵיתָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים:

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּהֵא
אֶתְפָּרְשׁוּ מִיּוֹן עֲלָאִין מִמִּיּוֹן תַּתְּאִין. רְקִיעַ
פְּשִׁיטוּתָא דְמִיּוֹן וְהָא אֶתְמַר. וְיְהִי מְבַדִּיל בֵּין מִיּוֹן
עֲלָאִין לְתַתְּאִין:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ. בְּסִגְנָאוּ עֲלָאָה. וְיְהִי רְקִיעַ
לָא בְּתִיב, אֶלָּא וַיַּעַשׂ, דְּאֶסְגִּי לִיה בְּרַבּוּ סִגְנָא.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁנִי אֶתְפָּרִי גִיְהֵנָם לְחִיבֵי עֲלָמָא,
בְּשֵׁנִי אֶתְפָּרִי מַחְלֻקָתָא. בְּשֵׁנִי לָא אֲשַׁתְּלִים בִּיה
עֲבִידְתָּא, וּבְגִין כֶּךָ לָא כְּתִיב בִּיה כִּי טוֹב, עַד דְּאֶתָּא
יוֹם תְּלִיתָאָה וְאֲשַׁתְּלִים בִּיה עֲבִידְתָּא, בְּגִין כֶּךָ כִּי
טוֹב תִּירִי זְמַנִּי, חַד עַל אֲשַׁלְמוֹת עֲבִידְתָּא דְיוֹם שֵׁנִי,
וְחַד לְגַרְמִיָּה. בְּיוֹם תְּלִיתָאִי אֶתְתַּקֵּן יוֹם שֵׁנִי וְאֶתְפָּרֵשׁ

לשון הקודש

ולרבות את כל המלאכים שבאים מצד
האור הזה, וכלם מאירים כבתחלה
בקיום שלם.

יהי רקיע בתוך המים. אמר רבי יהודה,
בזה נפרדו מים עליונים ממים
תחתונים. רקיע – התפשטות המים,
והרי נאמר. ויהי מבדיל – בין מים
עליונים לתחתונים.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ – בְּמַעֲלָה
עֲלִיוֹנָה. וְיְהִי רְקִיעַ לָא כְּתוּב, אֶלָּא וַיַּעַשׂ,
שֶׁהַגְּדִיל אוֹתוֹ בְּגַדְלוֹת רַבָּה. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, בְּשֵׁנִי נִבְרָא גִיְהֵנָם לְרִשְׁעֵי הָעוֹלָם.
בְּשֵׁנִי נִבְרָאָה מַחְלָקָתָא. בְּשֵׁנִי לָא נִשְׁלַם,
בּוֹ הַמַּעֲשֶׂה, וְלִכְּנָן לָא כְּתוּב כּוֹ כִּי טוֹב,
עַד שֶׁבָּא יוֹם שְׁלִישִׁי וְנִשְׁלַם בּוֹ הַמַּעֲשֶׂה.
מִשׁוּם כֶּךָ כִּי טוֹב פְּעֻמִּים, אַחַד עַל

בֵּיה מַחְלוּקָת. וּבֵיה אֲשַׁתְּלִימוּ רַחֲמֵי עַל חַיִּיבֵי גֵיהֶנָּם.
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה מִשְׁתַּפְּכִין שְׂבִיבִין דְּגֵיהֶנָּם. בְּגֵינֵי כֶּךָ
אֲתַכְּלִיל בֵּיה יוֹם שְׁנֵי וְאֲשַׁתְּלִים בֵּיה.

רַבִּי חֲזִיא הָוָה יְתִיב קַמֵּיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה
הָאֵי אֹר אֹר בְּיוֹם רֵאשׁוֹן וְחַשְׁדַּךְ בְּיוֹם שְׁנֵי
וְאֲתַפְּרְשׁוּ מִיָּא וּמַחְלוּקָת הָוָה בֵּיה, אֲמַאי לָא
אֲשַׁתְּלִים בְּיוֹם רֵאשׁוֹן דְּהָאֵי יְמִינָא כְּלִיל לְשַׁמְאֵלָא,
אָמַר לִיה עַל דָּא הָוָה מַחְלוּקָת, וְתְּלִיתָאָה בְּעֵי
לְמִיעַל בִּינֵיהוּ לְאַכְרַעָא וְלֵאסְנָאָה בְּהוּ שְׁלָם:

תַּדְרֵשָׁא הָאָרְצַ דְּשָׂא, אֲתַחֲבֵרוּתָא דְּמִיִּין עֲלָאִין
בְּתַתָּאִין לְמַעַבְד פִּירִין. מִיִּין עֲלָאִין (ד"א פִּרִין
וְרַבִּין) וְעַבְדֵי אִיבִין, וְתַתָּאֵי קָרְאִין לֹון לְעֲלָאִין בְּנוֹקְבָא
לְגַבֵּי דְכוּרָא, בְּגִין דְּמִיִּין עֲלָאִין דְּכוּרִין וְתַתָּאֵי נוֹקְבִין.

לשון הקודש

כולל את השמאל? אמר לו, על זה היתה מחלוקת, ושלישי רצה להכנס ביניהם להכריע ולהרבות בהם שלום.

תדרשא הארץ דשא - התחברות של מים עליונים בתחתונים לעשות פרות. מים עליונים וד"א פרים ורבין ועושים פרות, והתחתונים קוראים להם לעליונים בנקבה לזכר, משום שמים עליונים זכריים, ותחתונים נקביים.

השלמת המעשה של יום שני, ואחד לעצמו. ביום השלישי התמקן היום השני ונגדלה בו מחלוקת, ובו השתלמו רחמים על רשעי הגיהנם. ביום השלישי משתפכים שלהבות הגיהנם. משום כך נכלל בו שני ונשלם בו.

רבי חזיא הוה יושב לפני רבי שמעון. אמר לו, אור זה ביום ראשון, וחשך ביום שני, ונפרדו המים ומחלוקת היתה בו, למה לא נשלם ביום הראשון, שהרי זמין

רבי שמעון אמר כל דא הוא לעילא והוא לתתא.
 אמר רבי יוסי אי תכי אלהים דקא אמרן (ד"א
 אמר) מאן אלהים, (ד"א ליג אלא אלהים סתם) אלהים חיים
 לעילא, ואי תימא לתתא אלהים סתם. אלא לתתא
 איהו תולדות, (דף מו ע"ב) כמה דאת אמר אלה תולדות
 השמים והארץ בהבראם ואמרינן בה' בראם, וההוא
 (ס"א דלעילא) לעילא אבהן וכלא הוא איהו עבדתא,
 ועל דא ארעא עבדת תולדות, דהא היא מתעברא
 כנוקבא מן דכורא.

רבי אלעזר אמר כל חילין הוו בארעא ולא אפיקת
 חילהא ואנון תולדותיה עד יום (תמישי) הששי
 דכתיב תוצא הארץ נפש חיה, ואי תימא והא כתיב
 ותוצא הארץ דשא. אלא אפיקת תקון חילהא
 לאתישבא בדקא יאות וכלא הוה גניז בה עד

לשון הקודש

העשיה, ועל זה הארץ עושה תולדות,
 שהרי היא מתעפרת כנוקבה מן הזכר.
 רבי אלעזר אמר, כל העבאות היו
 בארץ, ולא הוציאה את פחה, והם
 תולדותיה, עד יום ותמישי הששי,
 שכתוב תוצא הארץ נפש חיה. ואם
 תאמר, והרי כתוב ותוצא הארץ דשא?
 אלא הוציאה תקון בחותיה כרי
 להתישב פראוי, והכל הנה גניז בה עד

רבי שמעון אמר, כל זה הוא למעלה
 והוא למטה. אמר רבי יוסי, אם כן,
 אלהים שאמרנו וד"א אמרו מי האלהים?
 וד"א אלא אלהים סתם אלהים חיים למעלה.
 ואם תאמר אלהים למטה סתם, אלא
 למטה הוא תולדות, כמו שנאמר אלה
 תולדות השמים והארץ בהבראם.
 ואמרנו בה' בראם. ואותו ושלמעלה
 למעלה אביהם של הכל הוא, היא

דְּאֶצְטְרִיךְ. דְּהָא בְּקַדְמֵי תָא כְּתִיב צְדִיָּא וְרִיקְנֵיָא
 כְּתַרְגוּמוֹ, וּלְבַתַּר אֶתְתַּקְנַת וְאֶתִּישְׁבַת וְקַבִּילַת זְרַעָא
 וְדִשְׁאִין וְעֵשְׂבִין וְאֵילָנִין בְּדַקָּא יָאוּת, וְאֶפִּיקַת לֹון
 לְבַתַּר. וּמְאֻרֹות הָכִי נָמִי לָא שְׂמִשּׁוֹ נְהוּרָא דְלַהוֹן
 עַד דְּאֶצְטְרִיךְ: (דף מו ע"ב).

יְהִי מְאֻרֹת בְּרַקִיעַ הַשָּׁמַיִם (ד"א מְאֻרֹת כְּתִיב חֶסֶד), לְאֶכְלָלָא
 חוּיָא בִישָׂא דְאֶטִּיל זֹהֲמָא וְעַבְד פִּירוּדָא דְלָא
 מְשַׁמֵּשׁ שְׂמִשָּׁא בְּסִיחָרָא. מְאֻרֹת לוּוֹטִין, וְעַל דָּא גְרִים
 דְּאֶתְלַטִּיָּא אַרְעָא דְכְּתִיב אֲרוּרָה הָאֲדָמָה, וּבְגִין כֶּד
 מְאֻרֹת כְּתִיב, חֶד, יְהִי מְאֻרֹת דָּא סִיחָרָא. רַקִיעַ
 הַשָּׁמַיִם דָּא שְׂמִשָּׁא, וְתַרְוֵייהוּ בְּכֻלָּא חֲדָא לְאֶזְדוּוּנָא
 לְאַנְהָרָא עַלְמִין לְעֵילָא וְתַתָּא. מְשַׁמֵּעַ דְכְּתִיב עַל
 הָאָרֶץ וְלָא כְּתִיב בְּאָרֶץ דְּמְשַׁמֵּעַ לְעֵילָא וְתַתָּא.
 חוּשְׁבֵן דְכֻלָּא בְּסִיחָרָא הוּא.

לשון הקודש

לְבִנְהָ. מְאֻרֹת - קְלָלוֹת. וְעַל זֶה גָרַם
 שְׁהִתְקַלְלָה הָאָרֶץ, שְׁכַתוּב אֲרוּרָה
 הָאֲדָמָה. וְלִכֵּן מְאֻרֹת כְּתוּב אַחַד. יְהִי
 מְאֻרֹת - זֶה הַלְבִנְהָ. רַקִיעַ הַשָּׁמַיִם - זֶה
 הַשְּׂמִשָּׁ. וּשְׁנֵיהֶם בְּכֻלָּא אַחַד לְהַזְדוּג
 לְהַאִיר הָעוֹלָמוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.
 מְשַׁמֵּעַ שְׁכַתוּב עַל הָאָרֶץ וְלָא כְּתוּב
 בְּאָרֶץ, שְׂמִשְׁמַע לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, חֲשׁוֹבֵן
 שֶׁל הַכֹּל בְּלְבִנְהָ הוּא.

שְׁהִצְטְרִיךְ. שְׁהִרִי בְּהִתְחַלָּה כְּתוּב שׁוּמְכָה
 וְרִיקָה כְּתַרְגוּמוֹ, אַחַר כֶּד נִתְקַנְהָ
 וְהִתִּישְׁבָה וְקַבִּלָה זְרַע וְדִשְׁאִים וְעֵשְׂבִים
 וְאֵילָנוֹת כְּרָאוּי, וְהוּצִיָּא אֹותָם אַחַר כֶּד.
 וְהַמְאֻרֹות גַּם כֵּן לָא שְׂמִשּׁוֹ אֹורֹות
 שְׁלָהֶם עַד שְׁהִצְטְרִיךְ.

יְהִי מְאֻרֹת בְּרַקִיעַ הַשָּׁמַיִם וּמְאֻרֹת כְּתוּב
 חֶסֶד, לְהַכְלִיל נְחֵשׁ הָרַע שְׁהִטִּיל זְהֻמָּה
 וְעֵשָׂה פְרוּד שְׁהִשְׁמֵשׁ לָא מְשַׁמֵּשׁ עִם

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר גִּימְטְרִיאוֹת וְהַשְּׁבוֹן תְּקוּפוֹת
 וְעִבּוּרֵינָן כֹּלָא הוּא בְּסִיחְרָא, דְּהָא לְעִילָא לָאו
 אִיהוּ. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר וְלֹא וְהָא כַּמָּה חוּשְׁבָנִין
 וְשִׁיעוּרֵינָן קַעְבְּרֵי חֲבַרְיָא. אָמַר לִיה לָאו חֲכִי, אֶלָּא
 חֲשַׁבְנָא קִימָא בְּסִיחְרָא וּמִתְפָּן יַעוּל בַּר נֶשׁ לְמַנְדַּע
 לְעִילָא. אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב וְהָיוּ לְאוֹתוֹת
 וּלְמוֹעֲדִים. אָמַר לִיה לְאוֹתוֹת כְּתִיב חֶסֶד. אָמַר לִיה
 הָא כְּתִיב וְהָיוּ, אָמַר לִיה הָיוּ בְּלִחוּן דִּיתְחוּן בֵּיתָא,
 כַּאֲסַפּוּקָא דָּא דְּאֵתְמַלִּיָּא מִכֹּלָא, אֲבָל חוּשְׁבָנָא
 דְּכֹלָא בְּסִיחְרָא הוּא.

תָּא חָזִי, נְקוּדָה חַד אֵית וּמִתְפָּן שִׁירוּתָא לְמַמְנֵי,
 דְּהָא מַה דְּלָנוּ דְּהָחִיָּא נְקוּדָה לָא אֲתִידַע וְלָא
 אֲתִיִּיחַב לְמַמְנֵי, וְאֵית נְקוּדָה לְעִילָא סְתִים דְּלָא
 אֲתִגְלִיָּא כֹּלָל וְלָא אֲתִידַע וּמִתְפָּן שִׁירוּתָא לְמַמְנֵי כָּל

לשון הקודש

וְהָיוּ? אָמַר לוֹ, הָיוּת כָּלָם שִׁיחֵיו בּוֹ,
 כְּאוֹצָר זוֹ שְׁמַתְמֵלָא מִהַבֵּל. אֲבָל
 הַחֲשַׁבּוֹן שֶׁל הַבֵּל הוּא בְּלִבָּנָה.

בַּא רְאֵה, יֵשׁ נְקֻדָּה אַחַת וּמִשָּׁם
 הִרְאֵשִׁית לְמַנּוֹת, שְׁחַרֵי מַה שְׁלִפְנִים שֶׁל
 אוֹתָהּ נְקֻדָּה לֹא נוֹדַע וְלֹא נִתֵּן לְמַנּוֹת,
 וְיֵשׁ נְקֻדָּה לְמַעְלָה נִסְתַּרְתָּ שֶׁלֹּא הִתְגַּלְתָּה
 כֹּלָל וְלֹא נוֹדַעְתָּ, וּמִשָּׁם הִרְאֵשִׁית לְמַנּוֹת
 כָּל נִסְתַּר וְעִמְקָא. כִּדְ גַּם יֵשׁ נְקֻדָּה לְמַטָּה

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, גִּימְטְרִיאוֹת וְהַשְּׁבוֹן
 תְּקוּפוֹת וְעִבּוּרֵים – הַבֵּל הוּא בְּלִבָּנָה,
 שְׁחַרֵי לְמַעְלָה אֵינּוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר,
 וְהָיוּ? וְהָיוּ חֲשַׁבּוֹנוֹת וְשִׁיעוּרֵים
 עוֹשִׂים הַחֲבַרְיִים? אָמַר לוֹ, לֹא כִּדְ! אֶלָּא
 הַחֲשַׁבּוֹן עוֹמֵד בְּלִבָּנָה, וּמִשָּׁם יִבְגַּם
 הָאָדָם לְדַעַת לְמַעְלָה. אָמַר לוֹ, וְהָיוּ
 כְּתוּב וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים? אָמַר לוֹ,
 לְאוֹתוֹת כְּתוּב חֶסֶד. אָמַר לוֹ, הָיוּ כְּתוּב

סָתִים וְעוֹמְקָא. הָכִי נָמִי אֵית נְקוּדָה לְתַתָּא דְאַתְגְּלִיא,
 וּמִתַּמָּן הוּא שִׁירוּתָא לְכָל חוֹשְׁבָנָא וּלְכָל מְנַן, וְעַל
 דָּא הָכָא הוּא אַתְר לְכָל תְּקוּפוֹת וְגִימְטְרִיאוֹת וְעִבּוּרִין
 וְזִמְנִין וְחֲגֵי וְשַׁבְּתֵי. וַיִּשְׂרָאֵל דְּדַבְּקֵי בְּקִדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא עֲבָדֵי חוֹשְׁבֵן לְסִיחָרָא וְאַנּוּן דְּבָקוּן בֵּיה וְסֻלְקוּן
 לִיה לְעֵילָא, דְּכִתִּיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּיָי
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו':

יִשְׂרָעוּ הַמִּים שְׂרִץ נֶפֶשׁ חַיָּה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 הָא אוקמוה דַּאנּוּן מִיּוֹן רְחִישׁוֹ וְאוֹלִידוֹ
 כְּגוֹוָנָא דְלְעֵילָא וְהָא אֶתְמַר. וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ.
 יְעוֹף מִיבְעֵי לִיה, מַהוּ יְעוֹפֵף.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן רָזָא הוּא. וְעוֹף דָּא מִיכָא"ל
 דְּכִתִּיב, (ישעיה ו) וַיָּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים.

יְעוֹפֵף (ד"א ל"ג יְעוֹף מִיבְעֵי לִיה אֶלָּא) דָּא גְבַרְיָא"ל דְּכִתִּיב, (דניאל
 ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחֻזּוֹן בְּתַחֲלָה מוֹעֵף

לשון הקודש

יִשְׂרָעוּ הַמִּים שְׂרִץ נֶפֶשׁ חַיָּה. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, הָרִי פִרְשׁוּהָ שְׂאוֹתֶם מִים רְחִישׁוֹ
 וְהוֹלִידוֹ כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה, וְהָרִי נֶאֱמַר. וְעוֹף
 יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ – יְעוֹף צְרִיד לְכַתֵּב, מַה
 זֶה יְעוֹפֵף?

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, סוּד הוּא, וְעוֹף זֶה
 מִיכָא"ל, שְׁפָתוֹב (ישעיה ו) וַיָּעַף אֵלַי אֶחָד
 מִן הַשְּׂרָפִים. יְעוֹפֵף – וְד"א יְעוֹף צְרִיד לֹ,

שֶׁהַתְּגַלְתָּהּ, וּמִשָּׁם הוּא רֵאשִׁית לְכָל
 הַשְּׂבוּן וּלְכָל מְנַן, וְעַל זֶה כָּאֵן הוּא
 הַמָּקוֹם לְכָל הַתְּקוּפוֹת וְהַגִּימְטְרִיאוֹת
 וְהָעִבּוּרִים וְהַזְּמַנִּים וְחֲגֵי וְשַׁבְּתוֹת.
 וַיִּשְׂרָאֵל שְׁדַבְּקִים בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 עוֹשִׂים הַשְּׂבוּן לְלִבְנָהּ, וְהֵם דְּבָקִים בּוֹ
 וּמַעֲלִים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, שְׁפָתוֹב (דברים ד)
 וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

ביעף. (ד"א ל"ג ודא הוא יעופף), **על הארץ** (נ"א דא אליהו דאשתכח תדיר בארעא ולא מספרא דאפא ואפא אשתכח דאיהו (ס"א ואיהו טאם עלמא) בדר טאסין דכתיב, (מלכים א יח) ורוח ה' ישאף על אשר לא אדע. ורוח ה' חד. ישאף תרין. על אשר תלת, לא אדע ארבע. על פני דא מלאך המות) **דהוא** (אית דלא גרסי) (חשוד ארעא. על פני) (נ"א אחשיד פני עלמא וכתיב ביה וחשד על פני תהום), **רקיע השמים. בדאמרן עולה ומשטין וכו'.**

אמר רבי אבא והא מלאך המות בשני אתברי. אלא על הארץ דא רפא"ל דאיהו ממנא לאסוותא דארעא דבגיניה אתרפיאת ארעא וקיים בר נש עלה ורפי לכל חיליה. על פני רקיע השמים דא אזריא"ל, וכלא הוא בקרא.

ובגין כך פתיב בתריה ויברא אלהים את התנינים הגדולים. אמר רבי אלעזר (ד"א הא אוקימנא אלין לזיתן ובת זוגו). **אלין אנון שבועין ממנו רברבן על שבועין**

לשון הקודש

השמים - כמו שאמרנו עולה ומסטין וכו'.

אמר רבי אבא, והרי מלאך המות בשני נברא? אלא על הארץ זה רפא"ל, שהוא ממנה על רפואת הארץ, שבגללו גרפאת הארץ, וקיים בן אדם עליה ומרפא לכל כהו. על פני רקיע השמים - זה אזריא"ל, והכל הוא בפסוק.

ולכן כתוב אחריו ויברא אלהים את התנינים הגדולים. אמר רבי אלעזר ודא

אלא זה נבריא"ל, שכתוב (דניאל ט) והאיש נבריא אל אשר ראיתי בחזון בתחלה מעף ביעף. וד"א וזהו יעופף. על הארץ - זה אליהו שנמצא תמיד בארץ ולא מצד של אבא ואפא הוא. נמצא שהוא (טס את העולם) בארבע טיסות, שכתוב ורוח ה' ישאף על אשר לא אדע. ורוח ה' - אחת. ישאף - שמים. על אשר - שלש. לא אדע - ארבע. על פני - זה מלאך המות שהוא ומחשיד הארץ. על פני - מחשיד פני העולם, וכתוב בו וחשד על פני תהום. רקיע

עֲמִין, וּבְנִין כָּךְ אֶתְבָּרְיָאוּ כְּלָהוּ לְמַחְוֵי שְׁלִיטָאן עַל
 אֲרַעָא. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרוֹמְשֶׁת אֵלַיִן אֲנֹנ
 יִשְׂרָאֵל דְּאֲנֹנ ^(דף מו ע"א) נֶפֶשׁ וְדָאֵי דְהָהוּא חַיָּה וְאֶקְרוּן
 גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. אֲשֶׁר שָׂרְעוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם דְּאֲנֹנ
 מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא. וְאֵת כָּל עוֹף פְּנָף לְמִינֵהוּ
 אֵלַיִן צְדִיקֵיָא דְבַהוֹן וּבְנִין כָּךְ אֲנֹנ נֶפֶשׁ חַיָּה. דְּבַר
 אַחַר וְאֵת כָּל עוֹף פְּנָף כְּדָקָא אֶתְמַר אֵלַיִן אֲנֹנ
 שְׁלוּחֵי עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא נֶפֶשׁ חַיָּה דְּאֲנֹנ ^(ד"א אַנִּין) יִשְׂרָאֵל,
 בְּנִין דְּאֲנֹנ בְּנֵי דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^(ד"א בְּנִין)
 לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^(לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וְנִשְׁמַתְהוֹן קְדִישֵׁין מֵינִיה אֶתְיִין. נֶפֶשׁ אֲנֹנ
 דְּשָׂאָר עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת מְאֵן אֶתְר
 הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאֲנֹנ סְטֵרֵי שְׁמַאֲלָא דְמִסְאֲבֵי
 לֹזֵן אֵית לֹזֵן נִשְׁמַתִּין. וּבְנִין כָּךְ כְּלָהוּ מִסְאֲבִין.

לשון הקודש

וְלָכֵן הֵם נֶפֶשׁ חַיָּה. דְּבַר אַחַר, וְאֵת כָּל
 עוֹף פְּנָף - כְּמוֹ שְׁנֵיאָמַר, אֵלֶּה הֵם
 שְׁלוּחֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נֶפֶשׁ חַיָּה שְׁהֵם וְהֵם
 יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שְׁהֵם בְּנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְד"א בְּנִים לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנִשְׁמֹת
 הַקְדוּשׁוֹת שְׁלָהֶם בְּאוֹת מְמַנּוּ. נֶפֶשׁוֹת
 שְׂאָר הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹת מֵאִינְה מְקוֹם
 הֵם? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאוֹתָם צְדִדֵי

חַיֵּי בְּאַרְגוֹ אֵלֶּה, לְיִתְנָן וּבֵת זִיגוֹן אֵלֶּה הֵם
 שְׁבָעִים מְמַנִּים גְּדוֹלִים עַל שְׁבָעִים
 הָעַמִּים, וְלָכֵן נִבְרְאוּ כְּלָם לְהִיּוֹת
 שׁוֹלְטִים עַל הָאָרֶץ. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה
 הַרְמִשֶׁת - אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל שְׁהֵם נֶפֶשׁ
 וְדָאֵי שָׁל אוֹתָהּ חַיָּה, וְנִקְרְאִים גּוֹי אֶחָד
 בְּאֶרֶץ. אֲשֶׁר שָׂרְעוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם -
 שְׁהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה. וְאֵת כָּל עוֹף
 פְּנָף לְמִינֵהוּ - אֵלֶּה הַצְּדִיקִים שְׁבָהֶם,

וּמִסְאֲבִין לְמֵאן דְקָרַב בְּהַדְרֵיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו' כְּלַחֲזוֹן
שְׂאֵר חַיּוֹן אַחֲרֵינִי כָּל חַד וְחַד כְּפֹנֶם
זַיְנִיה, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַאִי מְסִיִּיעַ לְמַה דְאֶמְרָן
נֶפֶשׁ חַיָּה אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל דְאֶנּוֹן נֶפֶשׁ חַיָּה קַדִּישָׁא
עֲלָאָה. בְּהִמָּה וּרְמֵשׁ וְחֵיתוֹ אָרֶץ אֵלֶיךָ שְׂאֵר עֲמִין
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת דְלָאוּ אֶנּוֹן נֶפֶשׁ חַיָּה

אֵלָּא (ד"א ערלה) כְּדִקְאֶמְרָן:

השלמה מההשמטות (סימן כה)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרַע
זֶרַע לְקַבֵּל דְרִגָּא דְבִינָ"ה דְאֶקְרִי אֱלֹהִים
דְכִיּוֹן דְאִימָא עֲלָאָה חֲמָאָת לֹון שְׁלַמִּין יְהִיב לֹון
תְּפַנּוּקִין מְלַעֲיָלָא לְאַתְקִיִּימָא בְעֵלְמָא.

תָּא חַיִּי, אָדָם קַדְמָאָה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לֵיהּ

לשון הקודש

הַעֲמִים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה שְׂאִינָם נֶפֶשׁ
חַיָּה, אֵלָּא וְד"א עֲרֵלָה כְּמוֹ שְׂאֶמְרָנוּ.

השלמה מההשמטות (סימן כה)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל
עֵשֶׂב זֹרַע זֶרַע - כְּנִגְדֵי הַדְרָגָה שֶׁל בִּינָה
שְׁנַקְרָאָת אֱלֹהִים. שְׁכִיּוֹן שְׁהָאִם הַעֲלִיּוֹנָה
רְאָתָה אוֹתָם שְׁלַמִּים, נְתִיבָה לָהֶם
תְּפַנּוּקִים מְלַמְעֵלָה לְהַתְקִים בְּעוֹלָם.

בַּא רְאָה, לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן נָתַן הַקְּדוּשׁ

הַשְּׂמָאל שְׂמִטְמָאִים אוֹתָם יֵשׁ לָהֶם
נְשָׂמוֹת, וְלִבְנֵי כָּלֶם טְמָאִים וּמְטָמָאִים מִי
שְׁקָרַב עִמָּם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
וְגו' - כָּל שְׂאֵר חַיּוֹת הָאֲחֵרוֹת כָּל אַחַת
וְאַחַת כְּפִי מִינָהּ. וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה
מְסִיִּיעַ לְמַה שְׂאֶמְרָנוּ שֶׁנֶּפֶשׁ חַיָּה אֵלֶיךָ
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם נֶפֶשׁ חַיָּה קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה.
בְּהִמָּה וּרְמֵשׁ וְחֵיתוֹ אָרֶץ - אֵלֶיךָ שְׂאֵר

כָּל עֵשֶׁב זֹרַע זֹרַע וְלֹא יִהְיֶה לִּיהָ רִשׁוֹ לְמִיכָל בְּעֵירֵי
 וְעוֹפֵי שָׁמַיָא, בְּגִין דְּגַלֵּי קַמִּיָּה דְּהוּא זְמִין לְאַתְּפַתָּא
 בְּהָהוּא נַחֲשׁ דְּאִיהוּ עָרוֹם מְכַל חַיִּת הַשָּׂדֶה אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲרַחֲקִינְיָה מִנִּיהּ וְלֹא יִהְיֶה לִּיהָ
 עֶסֶק בֵּיהּ וְלֹא בְּבַעֲרֵי וְלֹא בְּעוֹפֵי בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אָרִים לִיהָ לְבַר נָשׁ מְכַשׁוּל מִקַּמִּיָּה, מְאִים
 יִתְקַיֵּים בְּעֵלְמָא.

אָכַל כִּד אָתָּא נַח דְּאִקְרִי צְדִיק מָה כְּתִיב בֵּיהּ
 (בראשית ח) וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְהָא אִיקְיִמְנָא
 הָהוּא מִזְבֵּחַ דְּאִקְרִיב בֵּיהּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וּמֵאֵי טַעְמָא
 וַיִּבֶן בְּגִין דְּחִיבֵי עֲלָמָא עֲבָדֵי בָּהּ פְּגִימוֹ. אָתָּא נַח
 וְקָרִיב הָהוּא מִזְבֵּחַ בְּבַעֲלָהּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעַל
 עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ חֹסֶר, כִּד חָמָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּאִתְקָרִיב הָהוּא מִזְבֵּחַ וְקָרִיב הִנְהוּ בְּעֵירֵי דְכִיֵּי יִהְיֶה

לשון הקודש

יתקיים בעולם.

אָכַל כְּשֵׁפָא נַח, שְׁנַקְרָא צְדִיק, מָה
 כְּתוּב בּוֹ? (בראשית ח) וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה.
 הָרִי פִרְשָׁנוּ אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ שְׂבוּ הַקָּרִיב
 אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וּמָה הַטַּעַם וַיִּבֶן? מְשׁוּם
 שְׂרִשְׁעֵי הָעוֹלָם עָשׂוּ בָּהּ פְּגָמָא, כִּד נַח
 וְהַקָּרִיב אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ לְבַעֲלָהּ. וְהוּא שְׂכַתוּב
 וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ, חֹסֶר. כְּשֵׁרָאָה הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שְׁנַקְרָב אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ וְהַקָּרִיב

בְּרוּךְ הוּא כָּל עֵשֶׁב זֹרַע זֹרַע, וְלֹא נִתְּן
 לוֹ רִשׁוֹת לְאָכַל בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם,
 מְשׁוּם שְׁגָלוֹי לְפָנָיו שְׁהִיָּה עֲתִיד
 לְהִתְפַּתּוֹת בְּאוֹתוֹ נַחֲשׁ שֶׁהוּא (בראשית א)
 עָרוֹם מְכַל חַיִּת הַשָּׂדֶה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, אֲרַחֲקִי אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ, וְלֹא
 יִהְיֶה לוֹ עֶסֶק עִמּוֹ וְלֹא עִם הַבְּהֵמוֹת וְלֹא
 עִם הָעוֹפוֹת, מְשׁוּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הָרִים לְאָדָם מְכַשׁוּל מִלְּפָנָיו אוֹלֵי

לִיה רְשׁוֹ לְמִיכָל בְּלָהוּ בְעִירֵי. מָאֵי טַעְמָא, בְּנִין
 דְּאִתְקִיף בְּהָהוּא בְּרִית עֵץ הַחַיִּים, וְקָרִיב לִיה בְּעֵץ
 הַדַּעַת וְעָבַד יְחֻדָּא בְּקַדְמִיתָא אֲלָא דְלִבְתָּר אִתְפְּתָא
 דְּבָעָא לְמַבְדֵּק בְּהָהוּא חֻבָּה וְלֹא לְאִתְדַבֵּק בִּיה
 וְאִפִּילוּ הָכִי לֹא אֲשַׁתְּזִיב מִנִּיה וְנָצִיב הָהוּא בְּרָמָא.

תָּא חַיִּי, אָדָם דְּזֻמִּין לְאִתְפְּתָא בְּאִלְנֵי לֹא יְהֵב
 לִיה אִלְנֵי וְאִרְחֻקִּינָהוּ מִנִּיה דְּהָא לֹא אֲדַכָּר
 לֹזֵן אֲלָא דְּאִיהוּ עָבַד גְּרָמִיָּה חֹל וְנָצִיב הָהוּא בְּרָמָא
 דְּאִקְרִי בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּקַדְמִיתָא אֲשַׁתְּלִים בִּיה וְחַפְיָא
 עֲלִיה (וְאֲשַׁתְּזִיב) אֲשַׁתְּזִיב בָּהּ. וּמֵאֵן אִיהִי בֵּית יִשְׂרָאֵל
 דָּא תִּיבָה דְּאִקְרִי אַרְזֵן הַבְּרִית. וְהַשְׁתָּא כִּד בָּעָא
 לְמַבְדֵּק, מָה כְּתִיב (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיָּזֵן, כְּמָה דְּאִתְ
 אָמַר, וַתִּקַּח מִפְּרִיו. לְבָתָר וַיִּתְּנָל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה. גְּלִי
 הָהוּא פְּרָצָה בְּקַדְמִיתָא בְּגוּ מִשְׁכְּנִיה בְּגוּ לְגוּ. וְאִי

לשון הקודש

בְּאִלְנֹת, לֹא נָתַן לֹא אִלְנֹת וְהִרְחִיק
 אוֹתָם מִמֶּנּוּ, שְׁהָרִי לֹא הוֹבִירָם, אֲלָא
 שְׁעָשָׂה אֶת עֲצָמוּ חֵל, וְנִטַּע אוֹתוֹ פְּרִים
 שְׁנִקְרָא בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּתַחֲלָה נִשְׁלַם בּוֹ
 וְכִסָּה עֲלָיו נִצַּל וְנִנְצַל בּוֹ. וְכִי הִיא בֵּית
 יִשְׂרָאֵל? זוֹ תִּבָּה שְׁנִקְרָאת אַרְזֵן הַבְּרִית.
 וְעַבְשׁוּ בְּשַׂרְצָה לְבָדֵק מָה כְּתוּב? (בראשית
 ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיָּזֵן, כְּמוֹ שְׁנִנְאֵמַר וַתִּקַּח
 מִפְּרִיו. אַחַר כֵּן וַיִּתְּנָל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה, גְּלֵה

אוֹתָם בְּהַמּוֹת טְהוּרוֹת, נָתַן לוֹ רְשׁוֹת
 לְאֹכַל כָּל הַבְּהֵמוֹת, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא חֲחֻזִיק בְּאוֹתוֹ בְּרִית עֵץ הַחַיִּים
 וְקָרִיב אוֹתוֹ לְעֵץ הַדַּעַת, וְעָשָׂה יְחֻד
 כְּבִרְאשׁוֹנָה, אֲלָא שְׁאֲחַר כֵּן הִתְפַּתָּה
 שַׂרְצָה לְבָדֵק אֶת אוֹתוֹ הַחֲטָא וְלֹא
 לְדַבֵּק בּוֹ, אִפִּילוּ כֵּן לֹא נִצַּל מִמֶּנּוּ וְהַצִּיב
 אוֹתוֹ פְּרִים.

בַּא רְאֵה, אָדָם שְׁעֵתִיד לְהִתְפַּתּוֹת

לֹא הֵיחֵא מִדְּבַחַא דְּאַגִּינַת עָלִיָּה מִשּׁוּם דְּאַתְדַּבֵּק
 בָּהּ בְּקַדְמֵיתָא הָוָה נִתְפָּס מִיָּד. וְעַם כָּל דָּא כִּד לֹא
 עֵבֵד לִיָּה אֱלָא לְמַבְדֵּק, כְּפִי עָלִיָּה אֲוִרֵיתָא וְלֹא
 פְּרַסְמִיה כְּמָה דְּפְרַסְם לְאַדָּם. וְהֵיחֵא מִדְּבַחַא הוּא
 בְּפִרְהָ עָלִיָּה.

תָּא חֲזִי, מִזְבַּח שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הוּא תְּלַתִּין וּתְרִין
 עַל תְּלַתִּין וּתְרִין אָמָה (וְהִיא) הִיא רְמִיזָא בְּתֵרִין
 וּתְלַתִּין נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה. דְּהָא חֲכָמָה תְּתַאָּה
 אֲקָרִי, עָלָה אָמָה וּפְנָם אָמָה, זְהוּ יוֹס"ד לְקַבֵּל (צַדִּיק)
 צַד"ק דְּלַעִילָא דְּהָא כְּגוֹזָנָא דְּכוּלְהוּ דְּרַגְיָן אִית בָּהּ
 וּכְלָהוּ אֶתְחַזְיִין בָּהּ דְּהָא מִרְאָה אֲקָרִי.

עָלָה חֲמֵשׁ וּפְנָם אָמָה, זְהוּ סוּבֵב לְקַבֵּל הֵיחֵא דְּרַגְנָא
 דְּאַתְדַּבֵּק בָּהּ דְּאִיְהוּ סוּבֵב לְהֵיחֵא מִזְבַּח הָדָא
 הוּא דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיִּמְנֹעַ תְּחַפְּקֵנִי דְּהָא מִיֹּס"ד

לשון הקודש

וְהִיא רְמוּזָה בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת
 פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, שְׁהָרִי חֲכָמָה תְּחַתּוּנָה
 נִקְרְאָת. עָלָה אָמָה נִכְנָם אָמָה – זְהוּ
 יוֹסֵד, כְּנֻגַד וְצַדִּיקוּ צַדֵּק שְׁלֹמֵעָלָה, שְׁהָרִי
 כְּמוֹ שֵׁשׁ בָּהּ אֵת כָּל הַדְּרָגוֹת וּכְלָם
 נִרְאִים בָּהּ, שְׁהָרִי נִקְרְאָת מִרְאָה.

עָלָה חֲמֵשׁ וּכְנָם אָמָה – זְהוּ סוּבֵב, כְּנֻגַד
 אוֹתָהּ דְּרַגְנָה שְׁנֵדֵבֵק בָּהּ, שְׁהִיא סוּבְבַת
 אֵת אוֹתוֹ הַמְּזֻבָּה. זְהוּ שְׁכַתוּב (שִׁיר ב)

אוֹתָהּ פְּרָצָה כְּבִרְאשׁוֹנָה בְּתוֹךְ מִשְׁכְּנוֹ
 לְפָנַי וּלְפָנִים. וְאִם לֹא אוֹתוֹ מִזְבַּח שְׁהֵגֵן
 עָלָיו מִשּׁוּם שְׁנֵדֵבֵק בּוֹ בְּתַחֲלָה, הָיָה
 נִתְפָּס מִיָּד. וְעַם כָּל זֶה, כְּשִׁלְאָ עֲשָׂה אוֹתוֹ
 רַק לְבִדְדֵק, בְּסִתְהָ עָלָיו הַתּוֹרָה וְלֹא
 פְּרַסְמָה אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁפְרַסְם אֵת הָאָדָּם,
 וְאוֹתוֹ מִזְבַּח בְּפִרְהָ עָלָיו.

כֵּן רְאָה, מִזְבַּח שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הָיָה
 שְׁלִשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלִשִׁים וּשְׁתַּיִם אָמָה,

עד תהוא דרגא תמשה דרגין אינון.

עָלָה שָׁלֵשׁ וּכְנֶס אִמָּה, אֵלֹו קַרְנֹת לְקַבֵּל אֵינוֹן
תִּלְתָּא דִּרְגִין דְּאֵתִיּוֹן לָהּ מִנִּיּוּהוּ תְּקִיפּוּ
עֲלָאָה וְשִׁפְעָה. וּבְגִין כֶּךָ דְּדוּד שְׁנַמְשָׁח בְּקַרְןֵּי נִמְשָׁכָה
מִלְכוּתוֹ בְּגִין דְּאִיּוּ בְּאֵינוֹן קַרְנֹת הַמְּזִבַּח תְּקִיפּוּ
דְּמִדְבַּחָא עֲלָאָה.

תָּא חַוִּי, אַרְבַּע קַרְנֹת, אִמָּה עַל אִמָּה אֵית בֵּיהּ
בְּמִזְבֵּחַ, בְּגִין דְּאִיּוּ כִּסָּא דְּדוּד יוֹם רְבִיעָאֵי לְתַת
לָהּ שִׁפְעָה מֵאֵינוֹן שָׁלֵשׁ אִמּוֹת לְאֵינוֹן אַרְבַּע קַרְנֹת.
וְכַד הוּוּ מִקְרִיבִין בְּהַנִּי מִסְטָרָא דְחָסִ"ד עֲלַת הַתָּמִיד
לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ הוּוּ מִקְרִיבִין לֵיהּ הֵהוּא אֲתָרָא דְאִקְרִי
מִזְבֵּחַ. וְכַד הוּוּ עֲבָדִין מְתַנּוֹת מְדַמָּא דְעוֹלָה הוּוּ
סְלָקִין וְהוּוּ אֲזִלִּין בְּהֵהוּא סוּבְב דְּאִיּוּ דִּרְגָא דִּידְהוּ
וְחוֹלְקִיהּ דְּאִבוּהוֹן דִּיהֲבִין שְׁתֵּי מְתַנּוֹת שְׁהֵן אַרְבַּע

לשון הקודש

יש במזבחת, משום שהיא כסא דוד, יום
הרביעי לתת לה שפע מאותן שלש
אמות לאותן ארבע קרנות. וכשהיו
מקריבים הפהנים מהצד של חסד עולת
התמיד אצל המזבחת, היו מקריבים אותו
לאותו המקום שנקרא מזבחת (מלכות).
וכשהיו עושים מתנות מדם העולה, היו
עולים והיו חולקים באותו הסובב שהוא
הדרגה שלהם וחלק אביהם, ונותנים

וימינו תחבקני, שהרי מיסוד עד אותה
דרגה חמש דרגות הן.
עָלָה שָׁלֵשׁ וּכְנֶס אִמָּה – אֵלֹו קַרְנֹת,
כַּנְגֵד אִתְּנֵן שָׁלֵשׁ דִּרְגוֹת שְׂרָאוּ לָהּ מֵהֶם
הַתַּקְפָּה הָעֲלִיּוֹן וְשִׁפְעָה, וּמִשּׁוּם כֶּךָ דְּדוּד
שְׁנַמְשָׁח בְּקַרְןֵּי, נִמְשָׁכָה מִלְכוּתוֹ, מִשּׁוּם
שְׁהוּא בְּאוֹתָן קַרְנֹת הַמְּזִבַּח, תַּקְפָּה
הַמְּזִבַּח הָעֲלִיּוֹן.
בֵּא רֵאָה, אַרְבַּע קַרְנֹת אִמָּה עַל אִמָּה